

FOGLALAT: Magyarország's Erdély (kinevezések; Deák Antal; budapesti napló (Pestgye határozata és Horvátország, magy. játékszini krónika, 's a' t. Rajz a horvát és illyr zavargási viszonyokról, a' horvát Turómező (Turopolya) magyar körleveleket intéz a' magyar hatóságokhoz törvényszeres ügye pártoltatása végett; 's a' t.) Hevesmegye (kepe-rész körüli intézkedés, A. J. adóssági 's csőd-ügye, sürgetése a' gyámsági hátralevő számadások benyújtásának, helytartósági intézkedés az aralkodó pártviszályok ellen, nyomasztó inség, levelezések, 's a' t.) Hajdukerület (helyhatósági intézkedés, inség és katonatartás, a' kerület a' magyar kereskedelmi bank pártoltatására szólították föl, kásamalom, rendőrségi határozatok 's a' t.) magyar gazdasági egyesületi közgyűlés folytatása; Mosonmegye tisztválasztó gyűlése 's új tisztikara; 's a' t.) Spanyolország (a' m. nisterségi fordulat még folytatást tart; 's a' t.) Anglia (O' Connell különös nyilatkozata a' vallás ügyében; növekedő országos inség; az alsóházi ülések jellemzése; 's a' t.) Franciaország (a' követkamra főslozlatva; 's a' t.) Schweiz (a' genfi új alkotmány; 's a' t.) Portugália (angolokkal szerződés kötetik.) Értésítő. —

Magyarország és Erdély.

Ő cs. 's ap. kir. fels. Vitéz János abaujmezei első alispánt kir. tanácsos czimrel felruházni; a' szepesi káptalannal Nemessányi Gáspárt éneklőkanonokká; B i a c z o v s z k y D o m o k o s t örkanonokká, D u l o v i c s J a k a b o t székese gyh. főesperessé; Andreanszky Menyhértet árvai főesperessé, Kolbay Józsefet lipitai főesperessé; Soretz Imre nyitrai kanonokot a' bold. szűz rákonyi czimzetes apátjává; Hollók Imre történet- és hittudományi tanítót a' rozsnyói káptalamban tisztb. kanonokká; Francovich Ján. kereskedőt, a' fiumei kir. váltó- 's kereskedői, egyszersmind tengerügyelési e. b. törvényszékhez a' kereskedői testület keblebeli ülnökévé kinevezni; végre Fridrik József, Miklós czár huszárezredi kapitánynak 's Fridrik Károlynak szintazon ezredi hadnagynak nevök Békéfyre magyarítását megengedni kegy. méltóztatott. —

A' felsőbányai főhutássá C s e h L a j o s, — bányász-gyakornok léptetett elő. —

Az erdélyi nagyfejedelemségbeli főm. kir. főkörmányszék ifj. Incze Mihály, Botos István, Bartha Mozes, ifj. Szilágyi Sámuel, Szőlősi Pál, Pákei Lajos, Medvécs Mihály, Reich Józsefet és Greising Vilmost főkörmányszéki rendes fizetéses kancellistákká nevezte ki. Másfelől a' tartományi számvevő hivatalnál ingrossista Zonda István számvevő tisztte, accessista Kovács Lőrincz ingrossistává, és diurnista Ignác Márton accessistává neveztettek.

(Magy. gazdasági egyesület közgyűlésének folytatása.) A' szakosztályok munkálatait illetőleg szívből örvendhetünk azon eredményeknek, mellyeket a' gazdasági ismérteket terjesztő kifejtési szerencsés vala. Ugyanis a' Mezei Naplár, mellyől 1839k évben csak 5000 példány 's 1840ben 15 ezer nyomatott, mult évben egy pár hónap alatt 40 ezer példányban kelt el, ez idén pedig a' közönség növekedő részvételéhez képest már 60 ezer példányban fog kiadatni; mi mezőgazdaságunk felvirágoztatása iránt annyival szebb jövődóval kecsegtethet, mennyivel bizonyosb, hogy a' földmivelő köznép, ha megrögzött aggszokási 's balvéleményeiből kivetkezve, az okszerű gazdaság elveivel megbarátkozandik: nagyobb földbirtokosink is könnyebben fognak czéllajokhoz juthatni 's az ipar és kereskedés szinte naponkint tágabb mezőt nyerend, menekülve azon bilinesektől, mellyekben eddigelé a' kézi munkának szük volta 's a' nép ügytelensége nyomaszták. A' Magyar Gazda czimű gazdasági folyóirat, mint a' tek. egyesület egyik életműszere szinte naponkint gyarapodó részvétnék örvend; és pedig mind az irói, mind az olvasó közönség részéről, mi azt tanúsítja, hogy miveltebb gazdáink száma nő, 's ez általismét az ország gazdasági állapolja is tetemesen javul. Az 1840ben kitűzött pályafeladásra, több jeles munka érkezvén, ezek közül három koszoroztatott meg, mellyek egybeolvasztva rövid idő alatt meg fognak jelenhetni, az okszerű gazdaság elveit a' falusi iskola-növendékség szívében sikerrel foganatosítandó. — Be fognak mutatattani a' t. egyesületnek a' mult évi kérdésre érkezett pályamunkák is, mellyek szigorú átvizsgálásul 's a' jutalom odaítéléseül bírakat legyen szivesválasztani a' t. egyesület. A' szőlőművelési szakosztály a' gondviselőre bizott szőlőiskolában az ország különféle vidékeiről ide fátadott hazafiak és szőlőgazdák segítségével megkezdé a' fajok elrendezését. — A' tavai szüretelt borkak egy részével próbakísérletek tételnek. — Az okszerű szőlőművelés intézeteinek terjesztéseül több érdemes tagtársunk saját költségeiken vinczellereket küldé a' szőlőiskolába, hogy ezek a' szőlőkezelési munkákat igazgatónk felügyelése alatt gyakorlatilag tanulhassák meg; miután pedig a' nemesfajú szőlővesszők eladásában oly részvét felődött ki, rendelés tétellett, hogy az iskolában létező szőlőfajok lehetőleg szaporítottassanak, 's a' szaporodás ismét az ország börtormű vidékeire terjedjen. Vajha a' kormányzó választottság azon igyekezeteit, hogy a' szőlőiskolában valahára egy alkalmas hajlék és prézház építhessék, a' hazafiak méltánylása legalább önérdékűhöz arányos bőkezűsége minéllebb sikerrel koronázná. — A' kertészeti szakosztály meggyőződévén a' gyümölcsfanevelés és szaporítás országos hasznairól és sürgető szükségéről, külön aláírást nyitott egy Pesten létesítendő gyümölcsfaiskola megalapítására 's addig is míg a' megvásárlandó telek költségei be fognak gyűlni, egy ideiglenes falkolával kezdé meg munkálkodását. A' földészeti, állattenyésztési, erdőszeti és műtani szakosztályok körében legközelebb kifejtett eredményekről külön jelentések fognak a' t. egyesület elibe terjesztetni. Ez volt, mit őszintén igyekezve csekély erőnkkel egész éven át tenni képesek valánk, 's mit a' t. egyesület tanácskozásiának megnyitására számadólág előadni kötelességemnek tartottam, de a' mi legfontosabb, egyszersmind legörvendetesebb; szándékosan elhallgattam; egy részt, mert hittem, hogy ennek előrebocsátása a' közfigyelmet minden másról el fogja vonni, más részt, hogy miután a' tek. egyesület szives mindentől tan kellelén túl is megkísértettem, annál bővebb mértékben nyujthassak érette öröm-élvezetet. — A' magyar gazdasági egyesület t. i. mult évi fojyamadása következtében főherczeg-nádor ő cs. kir. fenségsének kegyes közbenjárta fels. urunknak hazánk jólléte iránt annyiszor tanusított atyai gondoskodással párosult kegyelméből, mikint ő cs. kir. fenségsének e' napokban hozzám intézett kegyes leiratából a' tisztelt gyülekezet értesülni szives lesz, országos állásra emeltve, új dísz és előmenetelt nyert; 's miután mélyen tisztelt nádorunk ő cs. kir. fensége a' pártfogóságot elfogadni kegyesvala, többé mitsem kételkedünk, hogy védszárnyai alatt intézetünk 's honi gazdaságunk naponkint sebesebb léptekkel haladand a' tökélypont felé. A' t. egyesületnek ime új alkalom kínálkozik fels. urunk ezen atyai kegyelmét, 's főherczeg-nádor ő cs. kir. fenségsének magas kegyét hálás köszönettel viszonzozva ismét új kötelekkel erősíteni azon bizodalmat, mellynek tartós alapjain a' kormány és nemzet kölcsönös igyekezetei legsikeresebben mozdíthatják elő az egyesek boldogságából emelkedő országos jóllétet. En szerencsésnek vallom magamat, hogy e' magas kegyelem felől a' t. egyesületet legelső értesíthetem; szívből ohajtva, hogy a' t. egyesület hazafiai áldozatait, őszinte munkás igyekezeteit, türelmét és szilárdaságát szeretett hazánk jóllétének gyümölcseivel állandó béke, tartós egyetértés, kölcsönös szeretet, 's mindünnen áldás kövessék! —

(Folytatása következik.)

Budapesti napló. — Pestmegye határozata és Horvátország.

Azt határozta többek közt f. hóban tartott gyűlésén t. Pestmegye: tétessenek jövő országgyűlésen lépések, miszerint a' köztünk és horvátok közti szövetség a' képen módosíttassék, hogy ök mitőlünk közigazgatásilag 's törv. hozás tekintetében elválasztatván, minden egybefüggésünk jövődöre csupán abban álljon, hogy Horvátország a' magyar sz. korona tartománya maradjon. Az eszme sok tekintetben helyesnek látszik, sőt, ha a' zágrábi legujabb eseteket tekintjük, (l. alább) sürgetőleg elfogadtatni kellőnek. A' horvátok, legalább azok egy része, ugylátszik, járomnak tekintik a' velünk egybefüggést, sőt még ennél sokkal tovább menve a' helyett, hogy elögületlenségöknek okát adván, panaszuakat az e' tekintetben egyetlen törvényes uton, a' közös törvényhozó test elibe juttatva, ettől orvoslást kérnének, valóságos lázongó érzellemmel magok kivánnak magokon segíteni, bennünket ellenségeiknek tekintenek, 's ennek bizonyosságul saját honfitársaikat, kik ellen egyedül azt hozhatják fel, hogy vakbuzgóságukban társaik lenni nem akarnak, mint 'magyar pártot', irgalmatlanul üldözik is. Ugylátszik valóban, ilyen hálátlan társnemzetnek legjobb felmondani a' szövetséget, 's legjobb magára hagyni azt, ki tőlünk, kiket ellenségeinek tart, bizonyosan a' legszebb ajándékot, a' leghasznosb szolgálatot sem fogja ezentul elfogadni; míg más részről nemcsak tőlünk azt, mivel tartozik, megtagadja, hanem még annak is, mit nélküle véghezvihetünk, teljesítésében, cselekvényinket hatásukban lebilincsezi. Ugy látszik, hogy midőn a' mi czélainkat nem tartják többé magokéinak, legjobb volna, nekik megengedni, sajátjaik követését, 's erre nézve hatáskörüknek a' miénktől teljes elválasztatását. Pestmegye lelkes Rendei is bizonyosan e' szempontból indulva hozták fentebb említett határozatukat. Én ezen országdöntő, és a' magyar birodalmat, mellynek hajdan három tenger vete határfalat, szívében megrázó kérdés iránt a' pestmegyei határozatokkal sokáig egyenlő véleményben voltam. De többszöri megfontolás után másképp kell itélnem. Azon megyei határozat értelme nem más, mint felbontása az uniónak, melly Magyarország és Horvátország közt századok óta oly békével fenállott, hogy szinte teljes összeforradásnak vala tekinthető. Én e' kérdés megfajtésénél is főképen csak alkotmányos és törvényi szempontra támaszkodhatom. Innen indulva ki, pedig lehetetlen, minden tisztelet mellett is, mellyel annak hozzájárulást iránt viseltetem, a' kérdéses határozatot helyeselnem. A' tölem imént említett összeforradás törvényink tekintetében kétségkívül. Azokat kivéve, mellyek ő általok municipiumi jogaiknál fogva tartományi sajátságainak megfelelőleg hoztak, szinte azokkal élnek, mellyekkel mi. Az ő cselekvényeik szabályzó sinormértéke a' miénkkel egészen ugyanaz, őket sem kötelezi ez semmivel terhesebben, mint minket, hiszen az befolyásuknál fogva keletkezett: — mi panaszuak tehát ellene? Micsoda Magyarország ellen, melly rajtok csupán ennél 's nem másnál fogva uralkodik, ha ezt uralkodásnak nevezhetni; más befolyást pedig ügyeikbe a' magyar nemzet, jogszeretetésből eredt municipiumi jogaik 's tartományi gyűléseik miatt is, ha akarnak sem gyakorolhat. Pillantsanak horvát rokonink vissza az együtt lélt századok sorára, látnak ide időt, mellyben a' magyar hozzájuk zsarnok szatrapákat, proconsulokat vagy basákat küldött volna, mellyben a' hódítás ónsulyos következményit, a' rabszolgaságra-kárhoztatást, velök legtöbb nemzet példajaként éreztette volna? Mutathatnak é példát az évezredekre terjedő világtörténelmből, hogy valaha nemzet oly méltányos, oly bőkezű lett volna meghódított tartománya iránt, mint millyen épen a' magyar 8 sulyos századon át volt a' horvát nép iránt, mellyel az nemcsak vérrel táplált alkotványát megosztá vele, sőt neki ezenfelül még municipiumokat is engedett. Ezen szép jogokat biztosító törvények pedig, mellyek által a' meghódítottak társnemzetlő emellettek egyszersmind, nemcsak egy korona, hanem egy igazgatás, egy törvényhozás alá is rendelik a' horvátokat, 's őket a' magyar nemzetnek és Magyarországnak kiegészítő részévé teszik, elannyira, hogy ezen életlérré vált köteleket megszagatni minmagunknak, sines hatalmunk, hacsak öröklött édes alkotványunkat irgalmatlanul felkonczolni nem akarjuk. Tudjuk: mit szabtak őseink az 1723: 9 cikkben arra, ki az országtól csak egy váracskát elidegeníteni merné. 'S valóban t. Pestmegye önmagának mondaña ellen, ha azt kívánná, hogy e' tartományának külön igazgatása, külön törvényhozása legyen. De talán Dalmátországra, v. határörségre, v. épen Erdélyre hivatkozunk? Nem érzünk é itt közértelműleg ellenkezőt, nem tartjuk é méltán azon napot, melly a' hazát illy gyászosan kettészakasztá, közös nemzeti szerencsétlenségnek? Emlékezzünk a' sz. esküre, mellyet fels. fejedelmink koronázáskor a' nemzetnek tenni szoktak, hogy ök Magyarországot 's a' hozzákapcsolt részeket teljes épségükben megtartják 's mególmazzák; hogy még azokat is, mellyeket az idők marcsona viharai tőlünk elszakasztának, mihelyt lehetend, visszacsatolandják? Nem e' nagszerű szándék hirdetője é azon 10 zászló is, mellyek a' koronázási díszmenetben országunk ugyanannyi nagyjai által magasán lobogtatva vitetnek? Valóban nagy bizalmatlanságot árulnánk el ezen annyiszor letett szent eskü iránt, ha egy pártocsa dühöngése miatt, nem tekintve a' következményeket, mérges újjakkal tépnök össze az aranyhálót, mellyben a' két sőt több test olly gyönyörűen egygyé van szövö. Hisz maga a' p. Hirlap, melly a' hirlapok közül egyedül barátja az el-

válásnak, (jun. 19-kei vezércikkében) megvallja, miszerint a' rakoncátlan párt koránsem tekintetik a'ns horvát nemzet többségének. Mi ha igaz, minthogy igaz, nemzetünk's minmagunk ellen engesztelhetlen bünt követnénk el, ha azon hozzánk szító főbbséget, tőlünk eltaszítva, ezen kis pártnak feláldoznók. Kis pártoeska ugyan könnyen növekedhetik nagygyá 's bizonynal, csak adjunk izgatásnak sikert, csak vezessük célhoz mi is armányit, hamarébb leend az nagygyá, mint gondolnók. Még honosított külföldiektől is hit mellett kívánjuk, hogy hazánk legkisebb részét se idegenítsék soha el; 's aztán magunkat, a' régi honfiakat, a-karnók ezen haza-iránti legszentebb kötelezés alól fölmenteni? — Vizsgáljuk és fűrkkészük, mi ok indíthatá Pestmege Rdeit a' szakadás elhatározására épen az időben, midőn a' rég elvesztett tartományokat sürgetve kívánjuk vissza magunkhoz, visszaköveteljük még Gácsországot is, mely igen igen régen állott velünk szorosb kapcsolatban, mely nemzeti erőnk, (kivált ha jogot adnánk neki, mint szoktunk) és kereskedésünket nem igen fogná gyarapítani. Azt mondják: Horvátország teher a' haladni akaró Magyarországnak. És ez igaz, de az is természetes, hogy nagyobb test nehezebben, kisebb könnyebben mozogjon. Kik tehát könnyen 's felhőkben uszó sasként akadálytalanul vágnak haladni, igen természetes, hogy azok a' terhet vállalkról lerázní ohajjtja, de ha következetesek akarnak lenni, ne bántsák az ónsulyos Erdélyt, ne emlegessék Gácsországot, — sőt még a' nyakukon nyüzsgő p a n s z l á v o k a t, — ráczokat, — 's a' velők kezét nem fogó megyéket is, — rázzák le nyilsebes szárnyaikról, 's ha magok közt sem fognak majd megegyezni, váljanak el, egy ember bizony csak gyorsabban halmozand fel határozatokat, millyenel legközelebb Pestmege örvendeztete meg bennünket. Bár mint keressük is, nem tudjuk föllelni az okot, mely ezen határozatot előidézheté, ellenben mennyire ellenkezik ez, nem mondom alkotmányunkkal, hanem a' józan politikával is, kitünik, csak vessünk tekintetet országos helyzetünkre. Minden oldalról elzáratvák előttünk a' világ útai, pedig mi kereskedő nemzet is ohajtunk lenni; e' végett a' gondviselés csupán Fiumét tartá meg számunkra, de mi ezen kegyre is méltatlanok, elég könnyelműek vagyunk azt önként eldobni. Emittetett ugyan az elváltat határozta pesti gyűlésben, hogy Fiumét 's a' határörtséget megtartjuk; de uraim, vajjon mi hasznát veszitek Fiumének, ha azt ugyszólván dönthetetlen fal által választjátok el magatoktól? Pótolhatók csak szellemileg és belterjileg a' kiterjedés veszteségét, vagy kereshetnénk kárpótlást az elveszett földért, mikint keresett és lett Britannia az elveszett (de nem eldobott, mert erre példát a' világtörténetben nem könnyű találni) 13 amerikai gyarmatért, mely Canadát és Ausztráliát népesítvén, nemzeti jóléte 's gazdagsága számára még Indiában is új forrásokat nyithatott; akkor egészen más szempontból tekinthetnők e' kérdést. De a' mi lételünk földünk kiterjedésével ugyanazonos, e' nagy világban kivüle nincs számunkra más hely. Hazánk minden földdarabja, létünk ugyanannyi életszikkraja. 'S minek megismerése volna azon javasolt felhagyás? Mikor huzta vissza Róma legióit Britanniából? De korunkban is még alig tizenkét éve, hogy Belgium Hollandiára nézve már el vala veszte, midőn törvényhozást 's közigazgatási tekintetben köztük elváltat javasoltatott. Tekintsünk még egyszer sokeleműségünkre. Hogy ezen állapot nemzeti erőnk szabad fejlődését előleg ne gátolja, azt csak ugy eszközölhetjük, ha legalább politikai életünk mozgató és szabályzó rugonyát, intézvényinket, lehetőségig azonosítva összekapcsoljuk. Itt minden, magában csekély, tágitás, a' nemzeti élet épsége elleni csapás. De ha ez nem volna is, — egyik tágitás nem vonná e' maga után a' másik, harmadik 's a' többi? Ha egyiket megtettük, miért ne amazokon is? Igen, de hadd forogjanak ók is saját körükben! Miért ne? Nem gátoljuk mi azt, sőt alkotványunk szellemét híven felfogva, szinte kívánhatjuk. A' részleges sajátműség, maga körében élettel mozogva, csak az egésznek éltét gyarapíthatja. A' mi municipalis intézvényink e' mozgalmat nemcsak nek gátolják, sőt ápolják 's Horvátország azonkívül saját diaetával is bír, melybe mi olly kevéssé avatkozunk, hogy mint Kossuth helyesen megjegyzé, még azzal sem törődünk, micsoda nyelvet használnak ottan. De igen is kell törődününk, mi ott a' közös nemzeti érdekeket illetőleg történik, kivált miután azzal az illyrek literaturai buzgalmokat annyira ütték, vagy is inkább az álláspontot, melyben, ha kitűzött czimök hivei, maradniok kellett volna, annyira elhagyták, hogy ezentul illynemű törekvőket a' sz. koronára nézve ártalmasnak kell a' Dráván innen tekinteni. 'sa' t. H. D. — Játékszíni krónika: nemzeti színpad. Jun. 18kán adaték 'Lignerolles Luiza' drama 5 felv.; 19kén 'Négy huszár és gyermekharisnya', bohózat 3 felv.; 20kán Szentpéteri jutalmul bérszűnettel először 'Lorenzino', dráma 5 felv. Dumas után francziából fordítá Egressy Benj.; 27én '777' vigj. 1 felv., és 'Tudtán kívül kém', vigj. 2 felv., 22kén másodsor 'Lorenzino' drama 5 felv.; 23kán 'Sánta orvos', vigj. 3 felv. 's táncgyegyveleg; 24. 'Belizár' dalj. 3 felv., Corradori Teréz és Klein mint vendégek léptek föl. —

Zala-Egerszeg jun. 22kén: Nemesak Zalat, hanem egész hazánkat nagy veszteség érte. Ugyanis **Deák Antal** megyénknek egykori ritka példájú alispánja, biztos vezértanácsu táblabírája, három (1827, 1830 és 1832ki) országgyűlési követe 's a' két testvérhaza által szeretve tiszt. **Ferenczünk** testvérbátyja kis időig tartott betegeskedés után kehidai jóságán jun. 20kán közfájdalmunkra elhunyt. Boldogult fejedelmünk a' dicsőült megyei 's országos érdemei méltánylatából kir. tanácsnoksággal díszesíté, e' kitűnő kegyet azonban igénytelen hazafi szerénysége megköszönte. Ő valódi Cincinnatusza volt Zala-nak. Tükre a' hazafi erőnyek, szóval nagy polgára nemzet-egyetemünknek, azért méltán kesereg nemesak Zala, hanem Hazánk nemője is korán emelkedett ravatalánál 's velünk együtt minden hazafi kebel méltán ohajjtja, hogy az idő előtt hamvadónak rendíthetetlen jellemű testvérét, mint a' közisztelet és szeretet versenytárgyát a' gondviselés hosszas időig éltesse megyénk 's nemzetünk javára!

(Mosonymegyei tisztújítás.) Mosony, nyárelő 20án. Az igazság értelme sokkal tágasb, mintsem azt kevés szóval meghatározni lehetne; az igazság eszméje az életben majd mindenkor tárgyra vonatkozó 's azért magyarázata is aként, a' mint a' tárgy, melynek érdekében felhozatik, változik. Már a' tisztválasztásokra tekintve, igazságot követ a' főispán, ha a' közohajtást tiszteletben tartja; igazságot követ a' választó sereg, ha szabad meggyőződését követi. Itt sok fejtegetésnek nyílnék tér, de ez nem célunk 's csak az okbul hoztuk fel, hogy tudassuk, mit értünk az alatt: hogy Mosonymegyében a' tisztválasztás igazságosan ment véghez. Nem kellett itt szurony, mert nem volt zavar 's

nem volt zavar, mert erre ok nem adatott senki által sem alól sem föléről. Sajnos a-pasztalás ez másult, de annál örvendetesb mondhatni, hogy Mosonymegye en a' választók mind mivel erkölcsüek. 19én délután tartott a' conferentia, ő-ispán ő mga megyeházbeli lakásán. Ma 8 órakor rövid isteni tisztelet után kezdődött az alkotmányos jog gyakorlata. Mindenek előtt főispán ő mga tartá köszöntő beszédét, melynek végén hathatósan ajánlá a' megye ügyeit gr. Zichy Henrik, előbb mosonymegyei fő alispán, most pedig rövid idő előtt kinevezett kir. táblai bárónak. Ugyan nevezett gróf irtól többen a' Rk közül is ékes szóval 's megilletődvé vőnek bucsút, melyekre a' szép lelkű gróf érzékeny szónoklattal 's legkedvezőbb ígéretek nyilvánításával válaszolt. Az első alispáni hivatalra jelöltettek Sötér Ferencz, Bikkesy Károly, Csepesányi Gábor és Mészáros Ferencz. Választatott egyhangu felkiáltással: Sötér Ferencz. 2ik alispán: Nagy Ferencz. Választatott egyhangu felkiáltással: Molnár Leop. főjegyző: Króner Laj.; István; főügyész: Csepesányi Gáb; alügyész: Zichy Aladár; fő: aljegyző Kálóczy Miklós; 2ik: Bazel Ferencz; tiszteletbeli: Sorsics Ferencz; adószedők: Bikkesy Károly 's Mészáros Ferencz. Mosonyi járásban főbíró Modrovics Károly; nízsideriben Hardy Isván 157 szóval. Ezen egy hivatalra történt csak szavazás. Szavazó 212 volt, 's ezek közül 21ik főrendű, 71 egyházi rendű. Jelen nem levők meghatalmazottak által szavaztak. Nevezetes, hogy a' szavazás titkos golyózás által történt. Mosonyi járásban alszolgabíró: Söper Antal; esküttek: Mizel Ferencz és Strá-zsy Gyöző. Nízsideri járásban alszolgabíró: Tóth József; esküttek: Molnár Zsigmond és Pintér Miklós; számvévo: Bogdán József; katonai biztos: Tegyei Alajos; uti biztos: Szalay János; levéltárnok: Molnár István; fizetéses táblabírók: Szalay József, Andrassy Józ. és Szánthó György. A' jegyzői kar, táblabírák és több becsületbeli tisztviselő főispán ő mga által nevezettek ki. A' választásnak két óra alatt vége lett 's az egész választó sereg, valamint több külmegeyi vendég főispán ő mga által fényesen megvendégeltettek; mely alkalommal u-ralkodónként a' felséges ház tagjaiért, nemkülönben a' főispán és tisztikar egészségéért örömpoharak ürítették. Holnapra közgyűlés volt hirdetve: 'S így ment véghez Mosonymegye tisztválasztása rendben és szabadon, adjon az ég a' megyének szép jövőt, 's haladás ösvényére jutásban sok erőt. —

(A' horvát és illyr viszonyok.) Zalából, jun. 10. Most jövök Zágrábról. A' horvát ügyek forduláspontjokra jutottak 's ambar nem kételkedem hogy a' zágrábi tisztújítás minden körülményit már Pesten részletesen tudják, még is a' dolog országos érdeke miatt közlöm a' történet fővonásait. Közösen tudva van, hogy az illyr párton kívül, még egy másik is létezik, mely fentartván ősi nevét, főkép a' zágrábi casinóban leli gyűlőpontját. A' közelítő restauratio alkalmat nyújtott e' két párt nyilvánosabb kifejlődésére 's már hónapok óta mindenki várá e' két népfelkezet-közi tusa kimenetelét. Máj. 30kán kezdődött a' közgyűlés, az illyrek egy új nemzeti ruházatban, mely barnaszínű, vörös hajtókás Szurinka nevezetű kabátból és vörös sapkából állott, melyen Nagy-illyriának czimere, a' félhold és hajnalcsillag ragyogott, jelentek meg; az ellenpárt, mely magát horvátoknak nevezé, de az illyrektől magyarnak nevezetik, a' magyarral századok óta közösen viselt attilát kalpagostul megtartván, már külsejére is különbözött amazoktól. A' közgyűlés ingerült hangulatu volt, és viharos tisztujtást jósla. E' nap délután a' városon kívül, midőn néhány sz. iváni köznemes vörös sapkával (az illyrek jelével) kináltaték, de ezeket széttepte, egy közülök kardvágással megsebesítettett, mi a' kedélyeket még inkább fölingerlé; 's midőn este az illyrek zenével a' város utzáin keresztül vonulni készültek, köhajtágások által gátoltattak, mire ók a' casinó ablakait betörték. Mindezek még inkább elkeseríték az ingerültségteli kebleket. Másnap az országház udvarában, a' sátor-körűli helyeket a' horvát pártiak foglalták el, később érkeztek a' vörös sapkával tündöklő illyrek; végre elérkezvén a' főispán is, — az illyrek az asztalt elfoglalni törekvének, — mi nekik nem sikerülvén a' tolongás közt kardra került a' dolog 's mivel a' horvát párti főbb nemesek a' főispánnal visszavonultak, a' köznemeség és főkép a' turómezeiek, telki grófok a' főispánnak adott szava következtében, kard nélkül jelentek meg, a' horvát pártiak, többek megsebesítése után, az udvarból kiszorítottak; időközben katonaság érkezett*, néhány század az országház előtti tért elfoglalá, egy század fölött csövel az udvarba lépett, hol azonban az illyrek már magok levén, a' rend helyreállítására szükség többé nem volt. Most megjelenvén a' főispán a' tisztújításhoz fogott 's rövid idő alatt, a' horvát párt legkisebb befolyása nélkül be is fejezé. Tizenegy, horvát szelleméről, vagy mint az illyrek mondják, magyarismusról isméretes tisztviselő kimaradt. Így tehát az évek óta függőben volt, és e' kis hon jövő sorsára olly fontos befolyású kérdés, meg van oldva; megoldva az illyrek diadalával, „rokon keblű horvát véreink legyőzetésével!“ Én ki évek óta családi viszonyimnál fogva gyakran megfordulok e' hű nép közt, én ki a' politikai mozgalmakat vizsga szemmel tekintém, bátran merem állítani, hogy ezen csapás közvetlenül a' horvátot, „de közvetve magyar összes hazánkat legérzékenyebben sújtja, hogy a' testvér ősi nevét, ruházatját és czimerét híven őrző horvátban, a' magyarnak, a' közös hazának, ügye bukott meg. Annál nagyobb fájdalommal állítom ezeket, minél bizonyosabb hogy ezen kedvetlen eseménynek némi oka a' magyar maga, ki eleinte a' horvátot elidegenítvén, majd ezen elidegenítés-szülte illyrismust figyelmére alig méltatva, és a' horvátismustól kellőleg meg nem különböztetve, legtöbbször csak ezt sújtá, és ez által amazt újra növeszté! De „a' mult csak példa legyen most 's égve honért bizton nézzen előre szemünk!“ mondá koszorús költőnk, és én reményem hogy épen ezen súlyos csapás a' legüdvösebb eredményü eseménynyé válhatik, ha a' magyar a' legyőzött horvát testvérnek, kit ellenei úgy is rokonszenveci miatt magyarnak neveztek, baráti jobbát nyujtván, minden pártoskodás romjain, az egyetértés és testvéri szeretet áldáshozó alapját megvetni ügyekezendik. Ez volna a' magyarnak igazság, méltányosság, sőt önhaszna-parancsolta politikája, mely még századok mulva gyümölcsözhetnék dúsan. — A' horvát már megtette az iniciatívát (kezdeményt), a' legyőzetett párt, mely a' főrendek nagy többségét 's a' nemesség nagy részét magában foglalja, ő felsége trónja előtt az illyr párt ellen ő fenségéhez kegyes „Nádorunkhoz 's némely magyar megyékhez“ pártolásiért folyamodni szándékozik, még elhatározóbb lépést tett a' turómezei ne-

* Kinek eszközléséből? A' szerk.

mesek szabad kerülete, mely honunk alkotmányos sajátságának egyike, IV. Béla óta vérel szerzett szabadságát fentartván külön magistratussal, közgyűléssel, sőt külön képviseléssel is bír a magyar országgyűlésen, de mivel némely pörök Zágráb megyéhez viszi főleg, ennek tisztújításában is részt vesz. Ezen kerület tegnapelőtt tartott közgyűlésében azt határozta, hogy mint országgyűlési joggal bíró törvényhatóság ő felségéhez az illyrpárt merényleti ellen folyamodandik, és pártolásra „minden magyar megyét felszólítand, és pedig magyar nyelven!” e tekintetben is bebizonyítván, hogy horvát népiségüket az anyaország nemzeti nyelve-iránti hajlammal össze tudják egyeztetni. —

(Hevesmegyei közgyűlés.) Jun. 6—11. Érdekes tárgyai valának: 1) Az arató-rész meghatározása; mire nézve általán megismértették ennek haszontalansága, mindazáltal azon tekintetből, mivel már előleges egyezkedések is történtek a meghatározandó rész iránt, még ez időre az arató's nyomtató rész a tavalinál egygyel főleg meghatározott, felhagyván egyébiránt kinekinek szabad egyezkedési jogát, és jövőre e tárgyi javaslat-készítésre az országgyűlési utasításokkal foglalkozó (még eddig mitsem tett) választmány megbízott. — 2) Scharlach Johanna és Papp Emiliának folyamodtára érkezett körülményes tudósítást rendelő felsőbbi parancs A. . . . J. . . . adóssági ügyében és ugyane' tárgyban érkezett Pestmegyének levele, melyben jelenti: hogy bírósága megállapítva lévén, azt a v. feltörvényszék is helybenhagyta; hosszas vita keletkezvén: vajjon a' dolog illy állásban mit kelljen tenni 's a' nevezettek által kért csődöt megnyitottnak lehet é tekinteni? elhatározatolt: a' mennyiben még a' csőd kinyitva nem volna és sem a' bírói végrehajtásokat felfüggeszteni, sem az adós javainak zár alá vételére nézve sikeresen intézkedni nem lehetne, az eddiglen közbe jött okiratok és az adósnak beadott nyilatkozása ő felségéhez felküldetnek. — 3) Biller árvák panaszlevele következtében a' fóm. kancellaria rendelte, hogy a' fiscus mind azokat, kik a' nevezett árvák károsodásának netalán okai lennének, kárpottást követelő perbe vonja; e' feletti vitatkozás közben érintett: hogy 10 éves gyámi számadások is vannak hátra beadás nélkül; erre nézve végeztetett: hogy a' megyei árva-választmány jövő közgyűlésre adjon tudósítást, vannak é illy gyámok és kik? — a' jelen esetre pedig: hogy az érdeklött gyám-anya 30 nap alatt adja-bé feleletét és számadását, ellenben tisztí kereset alá vétessék. — 4) Ó excája örökös főispán nádor ő fensége felszólításánál fogva a' Rket arra ügyelmezteti, hogy a' muzeum-építési költségéből Hevesmegyét illető 6656 ftnyi mennyiség minél hamarébb küldessék-be; végeztetett: hogy az aladószedők felelet terhe alatt e' tárgyi tudósításait még ezen gyűlés alatt adják-be (mi azonban nem történt-meg). — 5) Fölvétetett a' nm. hlytó tanács intézvénye, mely szerint értésre esvén, hogy Hevesmegyében kitüntető jeleket viselő pártok léteztvén, ezek szüntelen vizsgálkoda a' közdolgok hátrátételével önérdékeikért küzdenek; minélfogva a' megyét felszólítja, hogy ezen visszaélések megszüntetését eszközölje. És mi erre örömmel válaszolhatjuk, hogy megyénk keblében jelenleg illy pártok nincsenek; és erről a' ügyelmes olvasó annyival inkább meggyőződve lehet, miután az eddigi körülményekből tudhatja: hogy az izgatást eszközölt követelések részint kielégítették részint felsőbbi intézkedések alá kerültek, 's jelenben elféle tárgy nem igen fordul elő, mert alispánunk szilárd törvényszerűsége 's igazságosléte visszaratenteni látszik még azon néhai párt egyedet is, melyhöz véleményem szerint hibásan soroztaték, 's pedig — meglehet — minden érdemei mellett is csak némi remények valának azok, miként némelyek díszes hivatalát kivni törekedtek, és mi kétszeresen örülünk, ha csalatkoztak. Jelenleg tehát pártokról gyéneken szólni nem lehet. Ugyan e' k. intézvény rendel, hogy a' közelebbi tisztvá. alkalmakor felsőbbi engedelem nélkül választott négy rendőri szlbiró hivatal, ugyszinte a' nagyszámu tisztb. tisztviselő, kik néha tán oknélküli forspontozásaikkal a' közpénztárnak tetemes terheltesére lennének, szüntessenek-meg. Mi a' szbirák megszüntetését illeti, kik ugyan még eddig fizetést sem vevén, lemondásaikat beadták, a' vitát megelőzők; azonban miután megyénkben a' rendőri sz. birákra szükség van, ujra feliratik; a' tisztviselők forspontozása pedig megszüntetett. — 6) A' jelen legmagasb fokra hágot szükség előérzetében még a' mult gyűlésből megkéretett ő felsége, hogy a' katonaság élelmezésére szükségesegek előállíthatása végett 20 ezer pftot kölcsön adni méltóztassék, mig pedig ez iránt ő felségének k. határozata megérkezne, biztos remény fejében első alispán utasított, hogy a' kívánt összeget kölcsön magányosaktól szerezne-meg; illy nagylelkű kölcsönzőket sajátkép hitelezőket azonban Hevesmegye (!) nem találván, alispán ur kénytelen volt 10 ezer p.ftot a' hadipénztárból kölcsön venni. Ez a' felküldött számadásokból kitudatván a' nm. hlytanács Heves megyét jelenben oda utasította, hogy a' kölcsön vett összeget azonnal visszafizetelje, mi el is határozatolt. Előadott továbbá, hogy ha ő felsége az élelmi szereket piaci árban és jul. 1jtől új szénát, august. 1sejtől pedig új búzát elfogadna, a' hátralevő szükség kielégítésére még 3318 ft. kívántatik; mi e' szerint elrendeltvén első alisp. ur ismét megkéretett, hogy ez összeget (honnan lehet) szerezzék meg. E' közben némelyek keserű fájdalommal fejezték ki csudálkozásukat azon, illy vgyében, hol annyi nagy birtokos van, nem találkozték ember, ki ez iszonyu szükség idejében, midőn a' szegénység éhen halással küzd, azokon könyörölve a' közpénztárnak ezen aránylag nem épen nagy összeget kölcsönöznék; e' megjegyzést neheztellessel vevék főleg egyházi rendűek, hogy az egri érsek minden felesleg búzáját 8 ftjával osztatták ki, mely árnak felét jobbágyai által szolgálattal kívánja lerovatni; a' káptalan szinte 6000 köblöt (12 forintért) osztattatott ki jobbágyai között, melyet csak az új termés eladása után követeli 's a' t. Pálma Pál főesperes és plébánus indítványozá, hogy a' kívánt összeg aláírás utján állítsák ki, és azonnal 100 vftot ajánlott és le is fizetett, mi köszönettel elfogadták, de az indítvány nem (!) Ime a' nemesség néhány ezer ftot nem akar előállítani, vajjon hogy fogja a' kétségtelenül elvállalandó adót megfizetni? — Egyébiránt valamely jövőre bekövetkehető szükség elhárítására elfogadtatott egyik tablabiró azon indítványa, hogy aratás után mindenkor a' sz. birák járásaikban vizsgálatot tartsanak, és azon esetben, ha bekövetkehető szükségétől félni lehetne, erről a' legközelebbi gyűlésre mindig jelentést tegyenek; hasonlólag elfogadtatott egy más ur indítványa a' takarékmagtárak felállításának eszközzésbe vétele iránt, mikre nézve

a' megbízott küldöttség jövő gyűlésre javaslatát beadni rendeltetett. — 7) A' hns ára 11 és 10kron meghagyták; borju- és juhust, ha a' mészárosok az illető községetek el nem látnak, mindenki szabadon mérhet. — 8) Felvétetett Nógrád vmegyének levele, melyben közli azon sérelmet, hogy katolikus ifiak a' lo-soncezi reformatus főiskolába be nem vétetnek; ez mint sérelem a' jövő országgyűlésre följegyeztetett. — Pest vármegyének karhatalom iránti kérelme gr. Keglevich Miklós ellen megtagadtatott azért: mivel a' gróf a' kérdéses osztotató perben idézve nem volt, más részről a' felolvasott küldöttségi tudósításból kitűnt, hogy a' küldöttség osztotatást tárgyaló itéletének végrehajtása után ülven össze, többé törv. birónak nem tekintetheték. — 10) A' hlytó tanácsnak abbéli ismételt intézvényére, hogy a' Tisza vize szabályozásának terve készítéséhez kívántató szekeres és gyalog napszamosakat 40 és 12 p. krjával szolgáltatasson-ki; határozatott: hogy mivel a' megye RR. illy szabad alkutól függő szolgálatok tételére az adózatokat nem szoríthatják, a' kir. intézvényt kihirdetendik, hogy kinek tetszeni fog, használja ezen pénzkeresési alkalmat. — Ezek valának érdekes tárgyai, jelen gyűlésünknek, mely általán miveltebb közönségből állott; a' hajdani mindkét párt mindinkább összeolvadó tagjai nagy számmal valának jelen és mondhatni az egész gyűlés illő komolysággal és mérséklettel tartaték. —

Hajdu kerületi közgyűlés. Közlebbi évnegyedes közgyűlésünk nevezetes tárgyai valának: 1) a' n. m. k. h. t. tanács k. intézvénye, melyben utasítatik e' kerület, hogy mivel a' keblebeli rendes és első bírósági hatósággal felruházott tanácsal bíró községek iránt m. é. elnökileg fölterjesztett felírásban azon okalapról, mellynélfogva azon községeknek ezen minőség tulajdonittatik, említés nem tétetett arról, milly alpnál fogva jelentettek a' mondott községek rendes első bírósággal felruházott tanácsal bíróknak? vajjon t. i. e' tulajdonság kegyelmes váltás-levélben, vagy legfensőbb helybenhagyással megerősített egyéb szabályozó oklevélben, vagy végre háborítatlan régi gyakorlatban gyökerezeték? továbbá, hány és minő tagból áll az illető tanács? 's ezeknek hivatala holtig tartó é? vagy csak bizonyos és különösen mennyi idő alatt tartandó tisztválasztásig terjedő? el vannak-e illendő fizetéssel látva? bővebb és az érintett kétségeket kimerítőleg felvilágosító jelentést tegyen. Erre a' nm. főkörmányszék tudósított elsőben is arról, hogy mivel egy részről azon intézvényben, mellynélfogva ezen rendes első bírósági hatóságu tanácsokkal ellátott községek felőli tudósítás kívántatott, teljességgel semmi nyoma nem találtatik annak, hogy azon ok-alap is, mellyszertint egyik vagy másik község rendes első bírósági hatóságu tanácsal felruházottnak mondatik, jegyeztessék meg; de más részről a' keblebeli városoknál, bár mi messzéről sem volt föltehető, hogy azoknak érintett minőségük kötséggel alá jöhessen, a' kívánt okalap megjegyzésének a' fent érintett elnöki jelentésben helye sem volt; mivel mindazáltal az most kívántatik, a' föllett kérdésekhez képest adassék felvilágosítás arról, hogy e' kerületi városok e' hazában, — hol fájdalom! olly kevéssé ismértetnek, rendes első bírósági hatóságu tanácsokkal harmadfél századot ért lételöktől fogva ugy bírnak, hogy soha e' minőségükben nemcsak nem háborítottak, sőt az ország különböző időben alkotott törvényei sorozatában, mindig illy tekintetben vétettek, 's a' legujabb törvényes számosabb helyei bizonyosága szerint ez időig is vétettek, 's így természetesen azon jogigényeknek is, mellyek országunk rendszere szerint az érintett minőség lelkében fekszenek, maig tartó szakadatlan gyakorlatában voltak és vannak; ezen városi tanácsok továbbá a' városok terjedelméhez képest állanak különböző számu, jelesen Böszörmény, Szoboszló és Nánás 12 's 12., Dorog és Hadház 8 's 8. Vámos-Péres pedig 6 tanácsnokból, az utóbbit kivéve két két jegyzőből 's illetőleg levéltárnokból, kiken mindenik város tanácsánál elnököl egy — ősi elnevezés szerint — hadnagynak nevezett személy, ezeknek hivatali ideje általján véve tart rendszeresen három évig, a' midőn is rájuk nézve szabályos tisztválasztás tartatik, végre mindnyájan állandó fizetéssel ellátatvák. 2. E' kerülethez sebes postán érkezett intézvényre, melyben e' kerület, a' szomszéd és távolabb megyék nőttén növvő inséggel küzdő 's rögtöni segílyt kívánó helyzete, 's a' közel bekövetkező századonkénti katonai gyakorlat lehető összekapcsoltatása tekintetéből a' legfőbb szolgálat előmozdításában mindenkori készségénél fogva még egy fél század katonaság ideigleni befogadására bizodalmasan felszólittatik, — válaszoltatott: „Ámbár maga ezen kerület is azon megnyugtató öntudattal van, hogy a' legfensőbb szolgálat minden lehető alkalommal előmozdítása tekintetében készsége soha sem hiányzott; miután azonban jelenleg a' mostoha idők sulya ezen kerület lakosairais épen olly tetemesen nehezült, mint a' szomszéd vidékbeliekre; sajnálattal kell kijelentenie, hogy a' fenérintett katonaság beszállítását legalább az új termés bekövetkezteig, készséggel nem fogadhatja, annál fogva ha lehetséges ezen beszállítástól, ha mindjárt csak a' jövő július hó közepeig is e' kerület magát kiméltetni aláztatosan kéri, azon esetre is pedig, ha azon időre a' nevezett katonaság ide szállásoltatnék, tétetnének olly kegyes rendelkezések, hogy a' katonaság e' jelen rendkívüli állapotban az ujszénát elfogadni köteles legyen.“ — Ha azonban, mint a' fent tisztelt intézvény tartalmából gyanítani lehet, az érintett félszázad katonaság netalán ezen választfelírás bevárása előtt, e' kerületbe csak ugyan beköltözne, nehogy a' tagadhatlanul szoros körülmények közé jutott fensőbb szolgálat hátramaradást szenvedjen, 's e' kerület az illy szoros körülmények közti áldozatra *) készségét ez uttal is bebizonyítsa, az érintett katonaság ellátatása iránt a' szükséges rendelkezések megtétettek — 3. Dorog város tanácsa és közönsége kérelmére, az 1813ik évben az akkori helybeli közönség által legfensőbb tilalom ellenére elhatározott két rendbeli bécsi utra a' város pénztárából elköltött, 's fensőbb rendeletnél fogvást az említett utakat elhatározó közönség tagjaira vetett 1300 vált. forintnak — mellynek bevételeben mind azóta, mind oda elő kerületi küldöttségek mun-

*) Hogy az „áldozat” szót nem előadási ékesség keresése, de a' körülmények kívánták azon helyre alkalmazni, megtetszik onnan, hogy bár az érkezendő félszázad elfogadásának terhe a' 6 város közt aránylag osztatott is fel, maga B. város lakosaitól többé az új termésig nem levén képes a' zab-alafakat venni be, saját pénztárából száz köből zab vételét kénytelen elutályniozni, ha a' szomszéd törvényhatóságokbeli uraságoknál találna eladandót. Közöl.

kalkodtak — bevételének sikeresen leendő eszközlése 's ez által mind a' fensőbb k. rendeleteknek illő fogyanosítása, mind a' kárba kevert városi pénztárnak kármentesítése tekintetéből küldöttség nevezetett. — 4. A' pesti magyar kereskedelmi bank ideigleni választmányának e' kerülethez intézett levele, — mellyben az említett bank-alap, és legfőbb helybenhagyást nyert szabályai közlése mellett e' kerület, ezen a' honi ipar és kereskedés fölvirágzásának új életet ígérő intézetnek pártolására fölkéretik, a' kebelbeli városokon oly formán rendelkezett köröztetni, hogy miután e' nemzeti vállalat kétségtelenül egyik első szükség a' honi ipar és kereskedés felvirágzásának, ennek a' közlött szabályokban részvényváltás általi előmozdítása — melly a' most mindjárt folyó rendes kamaton fölül idővel bővebb osztaléki nyereséget ígér, mind a' tehetősb egyesek, mind magoknak a' városi községeknek különösen ajánlatik; fölkéretvén az aláírás-gyűjtés és elfogadásra kerületi főkapitány ur, ki az efféle vállalatok iránt már többször tanusított buzgalmánál fogva jelenleg is maga részéről egy részvényváltásra ajánlkodott is. (Vége köv.)

Spanyolország.

(A' ministerségi fordulat még folyvást tart. Elegy.) Rodil még jun. Skán sem volt képes ministerséget összeállítani. Barcelonai levelek tiszta világot vetnek a' zendülési párt terveire, 's mondják hogy mindenek előtt az 1812ki alkotmányt szándék kikiáltani, melly Espartero kormányzóságát hosszabb időre terjesztene ki, de egyszersmind hatalmát annyira korlátozná, hogy a' kormányzói hivatal csak üres czimmé fogva változni, mert a' törvényhozó 's végrehajtó hatalom nagyobb részét a' tartományi juntákból választandó központi junta tagjai kezelnék, legalább a' rendkívüli cortes összejötteig, melly az alkotmányt átvizsgálván, a' királyné kezéről egyszersmind azonnal rendelkezni fogna. A' szabadalmú párt azonban még ezzel sem elég szik meg 's e' változtatást csak átalakulási korszaknak kívánja tekinteni, míg majd a' tervezett szövetséges republica életbe fog léphetni, 's a' királysági elv örökre eltemetetik. Ha e' terv Spanyolország többi részeiben megbuknék, úgy Catalonia és Valenczia függetlenné fogja magát nyilatkoztatni, és iparkodandik Arragoniát is szövetségbe vonni, demokratai összealakulás végett, fővárosul Barcelonát határozandván. A' belminister közlévelben inti az illető hatóságokat, hogy nagy éberséggel őrködjenek a' rend főtartása fölött; a' jogminister pedig hathatósan parancsolja külön törvényszékeknek, a' csöndzavarókat gyorsan és szigorúan büntessék. Spanyolország sorsa tühegyen áll most 's egyetlen pillanat ujjolag igen könnyen polgár háborúba taszithatja a' szerencsétlen spanyol nemzetet. —

Portugália.

(Angolokkal szerződés kötöttik.) Legyőzöttvén a' statutanácsban az ellenzék, hosszas egyezkedés után végre megkötötték Angolország és Portugália közt a' két szerződés: egyik a' kereskedést, másik a' rabszolgakereskedés elnyomatását illető. A' kereskedés iránti szerződést legközelebb az ország éjszakai lakosai követ által sürgették a' királynénál, minthogy boraikat semmi áron eladni nem tudták. — Lissabonban e' napokban sajtószereu botrány fődötött fel. Egy már ugyan nem nagyon fiatal, de igen szép gyóntató annyira magához édesgette a' városi szépeket, hogy ezek csak az ő predikációit akarták hallani 's csak neki kívántak gyónni, melly szerencsét a' gyóntató társak irigyelvén any-

nyi vádat halmoztak ellene össze, hogy a' törvényszék elibe állították. Vizsgálatkor kiderült, mikép a' szép gyóntató koránsem felszentelt pap, hanem már mindenünnen kicsapott ügyes csavargó, ki jelenleg itt próbálta szerencsését. Börtönbe zárták őt nyomban, de ügyessége által innen is elillant, 's a' szerzett pénz 's ajándékokból éli szabad világát.

Anglia.

(O' Connell különös nyilatkozata a' vallás ügyében. Elegy.) Jun. 7kén a' római kath. intézet gyűlést tartván Londonban, Langdale elnök jelenté, hogy a' pápa ő szentsége áldását küldi a' társulatnak, mi nagylelkűséggel fogadtatt. Több végzés után, mellyek következtében a' kormánytól mindennemű kedvezmények kéretnek a' katolikusok számára, O' Connell igen eleven beszédet monda, mellyben többi közt e' sajtószereu nyilatkozat fordult elő: „én, mint az egész világ tudja, igen mérsékelt ember vagyok (kaczaj), engem könnyen 's kevéssel kielégíthetni, mikép azt azonnal behizonyítandom. Én csupán azt kívánom, hogy Westminster, ben minél előbb misét énekeljenek. (Kaczaj és halljuk!) Ugy van, én többet nem kívánok, 's meg vagyok győződve hogy ez ohajtásom rövid idő múlva teljesülni fog. Én vén ember vagyok már, de mégis megfogom élni, hogy egész Anglia egy akolba vonuland az egyetlen őrködése alatt.“ A' protestans lapok nagy zajt ütnek e' nyilatkozat miatt, 's egy protestans társulat külön fölírásban kéré a' királynét, hogy a' pápistaság ármánykodásától őrizkedjék. — Rachel színésznő Londonba érkezett, 's a' francia követ azonnal tiszteletére sietett, mintha udvarának valamely hge jött volna Londonba. — Jones, a' kis kéményseprő fia kiről oly sok szó volt már a' hírlapokban, Ausztráliába költözött, 's így legalább egy bajtól szerencsésen megszabadult a' királyné. —

Franciaország.

(A' követkamra főlösztatva. Elegy.) Paris, jun. 15kén: „A' tegnapelőtti Moniteur a' követkamrát főlösztató kormányparancsot közli, melly egyszersmind az új választásokat jul. 9re, a' kamraülések megnyitását pedig aug. 3kára határozza. — A' Párisban létező lengyel-irodalmi társulat Czartorinszky hg elnökléte alatt aláírást nyitott, emlékkállítás végett Niemcevicz lengyel költő és történetíró számára, kinek hamvai Montemorencyban pihennek. Jun. 12keig már 9600 frank gyűlt e' czélra; az adakozók leginkább kitünő angol férfiakból állnak. — Hagon tengernagy egész hajóhadastul ismét visszaérkezett Toulonba. — Algirből folyvást kedvező hírek érkeznek, mellyek szerint a' külön törzsek főnökei folyvást nagy számmal hódolnak meg a' francia hatalomnak.“ —

Schweiz.

(A' genfi új alkotmány.) Genf. jun. 9én. Épen most hirdettetik ki dobszó mellett az új alkotmány elfogadtatása; 11586 választó közül szavazott 5427: ezek közül 4844 volt az alkotmány mellett, 530 ellene, 53 pedig félrevetett. A' többsége szerint nem szavazott, mindazáltal csatlakoznék, ki azt hinné, hogy 1814 évben a' nép szava erőteljesebben nyilatkozott az alkotmány mellett, mint jelenleg. Most már a' nagy és kis tanács választatása van a' teendők során 's remélhetni hogy ezen választásra a' nép nagyobb számmal jelenend meg, mert minden párt a' két tanácstól várja igényei kielégítését 's meg is nyereudi, a' mint mellyik önmembereit emelhetendi a' fényes hivatalokra.

É R T E S I T Ő.

Figyelmeztető kérelem a' Jelenkor és Társalkodó iránt.

A' félév közlő végére főleg messzevidéki t. cz. Pártfogóinkat a' két Hazában bizodalmas tisztelettel emlékeztetjük, hogy kik szokás szerint a' szerkesztő hivatalnál kívánják második félévre letenni a' JELENKOR és TÁRSALKODÓI előfizetést, azt most nyáron minden tájra jövőendő számos alkalom által könnyen megküldhetik. Lapjaink félévi ára jövőre is csak az eddigi marad; t. i. postán v. Budapesten *borítékosan* a' házhoz küldve 4 pgő ft.; *borítékalanul* szinte házhoz küldve 3 fr. 33 kr. p. g. Lapjainkat új íratás 's könnyű olvasati beállítással nyomtatjuk illő esinnal a' mostanihoz hasonló velinen. *Értesítőnk*, minteddig úgy ezentul is közlendi a' *csúdhirdetéseket* 's e' mellett bármely hirdetvényt fordítási gondoskodással együtt mérsékelt nyomtatási díj mellett elfogad 's nyomban közre juttat. Minden levelet, küldeményt, igazítást v. hirdetést ezentul is biztos alkalommal vagy *bérmenten* kérünk hozzánk utasítatni mindenkor. Az érdemes Postatisztségeknak, Előfizetés-gyűjtőink és szorgalmas Levelezőinknek a' szokott ajándékpéldánnyal ezentul is folytatva örömezt kedveskedünk szives hálánk jeleül ügyfeleink 's barátainknak kik lapjainkat becses közleményeikkel gyarapítani kegyeskedtek, gyámkegyüket továbbra is a' két hazai olvasó Egyetem eddig tapasztalt pártfogó részvételével őszinte bizodalommal kikérve. Előfizetéssel a' már meglevő ujságboríték, vagy olvashatólag 's hibátlanul leirt név és czimzet beküldetését is kérjük, hol a' lakhelyen kívül az utolsó vagy szomszéd postahely is tisztán föl van jegyezve, minden tévedés elhárításaul. Azon tisztelt Hazafiaknak, kik új ságaikat bizonyos időig egy helyre, azután másokra kívánják járattni, legczélszerűbb a' szerkesztő hivatalnál előfizetniök, mivel akkor kezeink közt levén félévre nyomtatni szokott ujságborítékaik, változó körülményeik szerint helyben intézhetjük az elküldést 's minden eredhető hibát rögtön orvosolhatunk. Kültartományi olvasóink a' bécsi udvari fő postahivatal útján rendelhetik meg lapjainkat. Levelezőink 's buzgó munkarészvevőink szaporodtával lapjaink mind politikai mind értekező részét, t. i. Társalkodónkat beltartalmára 's egyéb kellekre nézve mindenkép érdekesbiteni 's a' tőkély és fejlődésünk kívánatfokához közelebbíteni törekszünk.

A' Jelenkor és Társalkodó szerkesztősége.

Gőzhajójárás Bécs, Pest es Orsova közt Juniusban:

Pestről Bécsbe indul regg 7 ór.) mindennap
Pestre Bécsből érkezik (este))
Pestről Orsovára indul minden vasárnap és csütörtökön regg. 4 ór.
 azaz: junius 26 's 31dikén.
Pestre Orsováról érkezik minden hétfőn 's pénteken, délelőtt.
 az az: junius 27dikén. — Ezenkívül még egy vontató gőzös minden 14 nap megfordul Pest és Drenkova közt, Bécs és Pest közt pedig **ÁRPÁD** teherhajó minden héten, minden vasárnap egy nap jövendvén le Bécsből; **Árpád** indul Pozsony 's Bécsbe minden szerdán regg. 6 órakor, egy személy vitelára 1. hely Pozsonyig: 4 fr. 40 kr., födelen: 3 fr.; Bécsig 1. h 6 fr. 30 kr., födelen 4 fr. p. p.

Irodalmi jelentés.

Az alább megnevezett könyvkereskedés tulajdonosa **Albach S.** matematikai, physikai és politikai, német nyelven irt, már eléggé ismeretes **rövid földleírását** magyar nyelvre lefordítva, a' tanuló gyermekek kello használatára a' szerző megegyezésével legközelebb sajtó alá adni szándékozik 's augusztus végeig megjelenend, 's vásári alkalommal a' megrendelni szándékozők iránta rendelést tehetnek. Pest, junius végén, 1842. Müller könyvkereskedése.

Nyomatott földabrossokra

alulirt előfizetést fogad el. E' földabrossok magokban foglalják az egész ismertés világot, 's füzetenként jelenik meg minden füzet 4 lapból állván. *Magyarország* (Erdéyen és a' dalmát határszéleken kívül, mellyek más füzethe jönek) 4 lapon jelenik meg, ellátva egyszersmind a' tekintési táblával, mellyben Magyarország városai lakosság, vallás és nyelv tekintetében vannak följegyezve. Egy 4 lapból álló füzet ára 2 fr., alulirtnál pedig 1 fr. 30 kr. pgőben. Pesten *Barbaczy József* Adám, városbáz téren, Grabovszky házban, 8ik szám alatt, első emeleten, jebbra a' harmadik ajtónál.

tétetik, hogy a' mármarosai kir. kamrai adminisztraciónál még 2 tollvivői állomás, évenkénti 500 fr. díjjal, 250 font sóval, 32 pozs. m. kétszeressel, 's jelenleg 120 fr. lakpénzzel; továbbá, négy számügyelői (Calculant) állomás, kettő 500, kettő pedig 400fr. díjjal 's ezenkül mindegyik 24 pozs. mérő kétszeressel, 150 font sóval és szabad lakással, vagy 75 f. lakbérrel, ujonnan alapítottak. — E' hivatalokat elnyerni kívánóknak, illető bizonyítványokkal ellátandó kéréleveleiket vagy Budára a' nm. magyar kir. udv. kamrához, vagy Szigetre (Mármarosban) a' kir. kamrai adminisztrációhoz intézzék, megjegyeztetvén egyszersmind, hogy a' tollvivőségért folyamodók egyikének baányászati, a' másíknak pedig erdőszeti alapos ismeretekkel kell birnia.

1) (80) **Jelentés.** A' nm. magyar kir. udvari kamra rendeletéből közhírré

Budáu jun. Sán. 1842.

3)